

TEMA Sygehusbyggeri

#10/11

Magasin for Regional Udvikling

Dialog

Region Midtjylland

Udsigt
helbreder /8

Her bygger og renoverer regionen / 6
Hvis bare vi får fat i et hjørne /12
Som et møbel med skuffer /14

midt
regionmidtjylland

4 Fra varm luft til varmt vand

Virksomhedernes ideer til at gøre sygehusbyggeri smartere og mere bæredygtigt modtages med kyshånd, siger Region Midtjyllands direktør for sundhedsområdet Ole Thomsen

6 Her bygger og renoverer regionen

Se en oversigt over de kommende nybyggerier og renoveringsarbejder på sygehusområdet

10 Et hjerte af guld

CORE - et 28.000 kvm stort Center of Research and Education midt i den nye hospitalsby i Skejby bliver verdens første af sin art

14 Som et møbel med skuffer

Fremtidens sygehuse er bygget af moduler, der hurtigt kan skiftes ud og byttes rundt. Det mener virksomheden NNE Pharmaplan, der har appetit på de midtjyske sygehusbyggerier

16 Kom affaldet i forkøbet

De nye supersygehuse kan blive et udstillingsvindue for vores formåen inden for håndtering af affald, siger koordinator fra DAKOFA

19 Panasonic flytter ind

Gigant-koncernen Panasonic vil teste velfærdsrobotter i Danmark. Den første robotseng og et samarbejde med danske virksomheder er på vej

15. august, Silkeborg Sygehus, Silkeborg, 12:00

ESCO:Åbning af tilbud

ESCO er en forkortelse af Energy Service Company. Et ESCO-projekt er et projekt om energibesparelser, hvor ESCO-firmaet stiller en garanti for energibesparelsen og får betaling over nogle år via energibesparelserne.

Info: mogens.bjoernlund@stab.rm.dk

25. august, Kolding, Nordisk Skoletavle Fabrik, 10:00 - 16:00

Workshop: "Hvordan øger vi innovationen i danske virksomheder?" - workshop for udvalgte virksomheder, erhvervsorganisationer, ministerier, styrelser og kommuner.

Info: tine.park@ru.rm.dk

27.-28. august, København, Refshaleøen

Festival og symposium: MAD Foodcamp - festivalen skal skabe et stærkere fællesskab omkring måltidet, udforske maden og fejre den nye bevidsthed omkring fødevarer i Norden. Der vil være workshops, installationer, demonstrationer og madforedrag.

Arrangører: René Redzepi og Claus Meyer (der tilsammen startede Noma) samt brandingorganisationen F.O.O.D. (Region Midtjyllands samarbejdspartner i forhold til fødevarsatsningen).

Følg med på www.madfoodcamp.dk

30. august, Lemvig, 9:00-15:00

MEA kursus: Generationsskifter

Info: www.MEAmidt.dk

Arrangør: MEA, Midtjysk ErhvervsudviklingsAkademi

31. august, Aarhus, Agro Food Park, 12:00-17:00

Speednetworking omkring fødevarer sektoren. Kom med dine aktuelle udfordringer, idéer, skuffeprojekter, viden og nysgerrighed, og mød potentielle samarbejdspartnere.

For landmænd, gartnere, forretningsudviklere i fødevarerindustrien, detailhandlen, catering, forskere, investorer, banker, leverandører og rådgivere.

Tilmelding: www.agrofoodpark.dk senest 29. august 2011.

Arrangør: Agro Food Park

15. september, Hinnerup, 9:00-15:00

MEA kursus: Videninstitutioner og erhvervsfremme.

Info: www.MEAmidt.dk Arrangør: MEA

28-30. september, Aarhus Radisson Blu Scandinavia Hotel

Generalforsamling i Conference of Peripheral and Maritime Regions (CPMR).

300-350 europæiske politikere og embedsmænd forventes at deltage i den årlige generalforsamling i Aarhus.

Info: peder.bang@ru.rm.dk

Arrangør: Bornholms Regionskommune, Region Nordjylland, Region Syddanmark og Region Midtjylland

29. september, Tjele, 13:00-16:00

MEA kursus: Fokus på fødevarer virksomheder

Info: www.MEAmidt.dk

Arrangør: MEA

30. september, 2011 - Aarhus som Europæisk Kulturhovedstad

Region Midtjylland og Aarhus Kommune afleverer den officielle ansøgning til EU.

Det foregår i Kulturministeriet. Event i Bruxelles senere samme dag.

Info: pernille.boettcher@ru.rm.dk

13. oktober, Aarhus, 9:00-15:00

MEA kursus: Spin-off og partnerskaber

Info: www.MEAmidt.dk

Arrangør: MEA

27. oktober, Grenaa, 9:00-15:00

MEA kursus: Nye informationsformer

Info: www.MEAmidt.dk

Arrangør: MEA

2. november, Aarhus, Koldkærgaard, 9:30-17:00

Konference: FoodHealth Conference 2011 - Innovation, Marketing and Trends. Konferencen tager udgangspunkt i samspillet mellem fødevarer og sundhed.

Arrangør: Future Food Innovation (FFI) v/AgroTech

Info: www.futurefoodinnovation.dk

4.-6. november, Beijing, Kina

Messe: Crexpo.

Region Midtjylland deltager i den årlige messe for hjælpemiddeludstyr i Beijing, hvor Danmark i år er partnerland. Regionsrådsformand Bent Hansen er en af hovedtalerne.

Info: charlotte.pedersen@ru.rm.dk

21. november, Odder, 9:00-15:00

MEA kursus: Vejen til at blive en god coach

Info: www.MEAmidt.dk

Arrangør: MEA

6. december, Stouby, 9:00-15:00

MEA kursus: Det gode bestyrelsesarbejde

Tilmelding og information på

www.MEAmidt.dk

Arrangør: MEA

TEMA sygehusbyggeri

Udgives af: Regional Udvikling, Region Midtjylland

Ansvarshavende redaktør: Lars Hansson

Redaktør: Marianne Harbo
marianne.harbo@ru.rm.dk

Grafisk Produktion: Grafisk Service

Forsidefoto: Niels Åge Skovbo

Forord

Og så skal vi politikere ikke ryste på hånden over investeringsbeløbet, for hvem siger, at det koster mere at være "first mover"?"

Styrken ligger i samarbejdsviljen

I de kommende år vil der alene i Region Midtjylland blive brugt 14 mia. kroner på sygehusbyggeri. Vi skal opføre et nyt supersygehus ved Gødstrup og foretage en stor udbygning af Det Nye Universitetshospital Skejby samt adskillige renoveringer af eksisterende sygehuse.

14 mia. kroner er et voldsomt stort beløb, og med så store investeringer følger et stort ansvar for at træffe de rigtige valg. Vi skal nemlig ikke bare bygge for pengene. Vi skal sikre, at sygehusbyggerierne resulterer i de absolut bedste rammer for fremtidens patienter og personale, og at leverandørerne af byggematerialer, indretning og drift bidrager med de ypperste løsninger, som stadig vil være ypperlige i år 2025 og endnu længere frem.

Vi skal være i stand til at tage højde for, at vi bliver klogere og må tilpasse, imens vi bygger.

Den opgave kan og skal det offentlige ikke selv løse. Vi behøver et tillidsfuldt udviklings samarbejde mellem det offentlige, virksomhederne og forskerne. Et samarbejde, hvor vi er åbne om det, vi hver især vil og gør – og helst på tværs af de store og de mindre projekter. I dette samarbejde skal vi finde de svar, som både skal sikre et velfungerende sundhedsvæsen og virksomhedernes konkurrenceevne. Det er de svar, som dette nummer af Dialog handler om.

Du kan eksempelvis læse om det kommende CORE (Center of Research and Education), som placeres i hjertet af Det Nye Universitetshospital i Skejby. Her får forskere, sundhedspersonale, virksomheder og det eksisterende innovationsfremmesystem en enestående mulighed for at komme hinanden i møde i et fælles miljø.

Håbet er, at denne kobling af kapaciteter tæt på det udførende niveau på sygehusene kan resultere i nye produkter, services og processer, der både opfylder de faglige behov og samtidig er skabt med henblik på det globale marked, så de ikke strander som lokale løsninger.

Og så kommer spørgsmålet til en milliard, måske: Hvor grønne vil vi være?

I Region Midtjylland ved vi fra en undersøgelse, at virksomhederne efterlyser tydeligere efterspørgsel fra det offentlige på nye, bæredygtige kvalitetsprodukter. Produkter, der bruger færre ressourcer som energi og vand, som mindsker mængden af affald, og som sikrer et sundt indeklima og dermed reducerer patienternes indlæggelsesdage. De vil udvikle, hvis vi vil købe.

Sygehusene har en enestående mulighed for at sætte tempo på denne grønne forretningsudvikling, hvad enten der fokuseres på byggeri, renovering og drift eller på indretning og materialeforbrug.

Den mulighed synes jeg, at vi skal bruge. Og så skal vi politikere ikke ryste på hånden over investeringsbeløbet, for hvem siger, at det koster mere at være "first mover"?

Mit bud er, at det på langt sigt er dyrere at være efterløber. Både for den enkelte borger og for samfundet.

BENT HANSEN

Hvem kan lave varm luft

Priate virksomheder er velkomne til at komme med forslag, der kan gøre byggeri og renoveringer af sygehuse i regionen bedre, smartere eller mere bæredygtige. Gode ideer udefra er nemlig nødvendige, hvis de nye supersygehuse skal leve op til statens krav om produktionsforbedringer på otte procent.

Direktør Ole Thomsen, der har særligt ansvar for sundhed i regionen, ser gerne, at virksomheder kontakter de enkelte byggeriers projektledelser, hvis de har en idé, der kan spare penge på driften og fremtidssikre byggeriet. Det gælder alt fra logistik og it til indretning og transport.

"Vi vil gerne have nogen udefra til at se på vores udfordringer, og de må gerne komme uopfordret. Vi kan ikke selv definere alle de områder, hvor der kan tænkes mere i effektivitet", siger Ole Thomsen.

Innovativ it

Når det gælder innovativ brug af it, har staten pålagt regionerne at finde private samarbejdspartnere. De kan for eksempel hjælpe med at sikre, at hospitalerne har fuldstændig styr på, hvor patienter eller varer er.

Ole Thomsen efterlyser i den sammenhæng samarbejde med dygtige virksomheder, der ved noget om RFID, strekkoder og lignende.

Regionen vil også gerne udnytte den nyeste teknologi til at sikre, at patienten føler sig godt modtaget på hospitalet. For eksempel systemer, der genkender en patient og kan give individuel information om, hvor han eller hun skal gå hen ved ankomst. Eller en pædagogisk introduktion til, hvad der skal ske under opholdet. "Det må gerne være en personlig "velkommen til dig"-agtig oplevelse at træde inden for på hospitalet, og det kan it hjælpe med", siger Ole Thomsen.

Skal tjene sig ind på fire år

På vegne af alle fem regioner har Region Midtjylland påtaget sig at undersøge muligheder for at effektivisere byggeriet. Til de mange sygehuse over hele landet skal bygges hundredvis af f.eks. sengestuer, og det må være muligt at tænke serieproduktion ind i opgaven, mener regionerne.

"Og så overvejer vi at skabe offentlige-private-partnerskaber om el, vand og varme", fortæller Ole Thomsen.

Køling er en dyr post i et sygehusregnskab, og derfor er gode løsninger på, hvordan den varme luft kan omsættes til eksempelvis varmt vand, også velkomne.

"Men vi har ikke råd til løsninger med en tilbagebetalingstid på mere end fire år. Det er ærgerligt, men vi vil blive nødt til at holde os inden for budgetterne", siger Ole Thomsen.

Intelligent efterspørgsel

Der er således nok at samarbejde om for regioner og private virksomheder. Gribes samarbejdet rigtigt an, kan det bane vejen for mere end supermoderne sygehuse med øget velfærd. Det kan også betyde erhvervsvækst.

I Region Midtjyllands afdeling for Innovation og Forskning arbejder blandt andre projektleder Marie Louise Thomsen på at udvikle gode og risikovillige rammer for innovative og utraditionelle samarbejder med erhvervslivet på tværs af brancher og vidensområder. Intelligent efterspørgsel kalder hun det.

"Det offentlige skal efterspørge nye løsninger snarere end definerede produkter. Vi skal turde efterspørge det, som ikke allerede findes på markedet", siger hun.

Regionen er derfor åben for at tale om nye samarbejdsformer med det private erhvervsliv og skabe forretningsmodeller, der tager hensyn til begge parter. Men det kræver risikovillighed fra begge parter. "Vi ønsker ikke samarbejde med virksomheder, der kun fokuserer på at få et honorar. De skal turde risikere noget for til gengæld at kunne score stort på et vellykket projekt, der kan sælges andre steder og måske i udlandet", siger Marie Louise Thomsen.

til varmt vand?

Regionen er åben for forslag, der kan gøre sygehusbyggeri effektivt og innovativt. Bare kom med jeres ideer, siger direktør for sundhedsområdet.

fakta ↘

GEVINSTERNE VED GØDSTRUP

Via et makro-økonomisk regneprogram har Region Midtjylland udregnet samfundsøkonomiske effekter af byggeriet af et nyt sygehus i Gødstrup ved Herning.

Beregningerne tager udgangspunkt i sygehusets planlagte budget på 3,1 mia. kroner, og at byggeriet løber over otte år. Derudover skal der bygges nye fysiske rammer for psykiatri i Gødstrup.

De afledte effekter for hele byggeperioden er:

- ▶ 500 ekstra arbejdspladser i regionen – primært inden for byggeri og anlæg, men også en del inden for handel og transport samt erhvervsservice.
- ▶ 375 arbejdspladser vil være placeret i Herning Kommune, 60 i de øvrige kommuner i regionen og resten uden for regionen.
- ▶ Pendling gør dog, at 275 af de skabte arbejdspladser besættes af borgere fra Herning Kommune, 150 besættes af øvrige borgere fra regionen, mens resten besættes af borgere uden for regionen.

For hvert af de otte år vil de direkte afledte effekter af investeringen være:

- ▶ En øget økonomisk vækst på 192 mio. kroner i hele landet. Den økonomiske vækst stiger med 138 mio. kroner i Herning Kommune, 28 mio. kroner i de øvrige kommuner i regionen og resten uden for regionen.
- ▶ Bruttoindkomsten stiger med 55 mio. kroner i Herning Kommune og med 88 mio. kroner i hele regionen. For hele landet betyder Gødstrup-byggeriet en stigning i bruttoindkomsten på 103 mio. kroner.
- ▶ Med indkomststigningen følger en øget skatteindtægt på 57 mio. kroner for landet som helhed. 30 mio. kroner betales af borgere i Herning Kommune, og 17 mio. kroner betales af øvrige borgere i regionen.

Bemærk, at der i beregningerne ikke indgår økonomisk vækst afledt af innovation og mulig eksport af ny know-how, men udelukkende effekten af de offentlige investeringer på 3,1 milliarder kroner.

Her bygger og

Region Midtjylland bruger milliarder af kroner over de næste år på at bygge nye supersygehuse og renovere eksisterende bygninger. Investeringerne er spredt over hele regionen og skaber gode muligheder for samarbejde med det private erhvervsliv om alt fra byggeri, logistik, transport, affaldshåndtering, service, it og meget mere.

Læs mere om sygehusbyggerier over hele landet på www.godtsygehusbyggeri.dk

DNU - DET NYE HOSPITAL I VEST GØDSTRUP:

Budgetramme: 3,15 mia. kr.

Hvad bygges: Nybyggeri, samling af 5 hospitalsmatrikler

Opstart/afslutning: 2011-2020 (Inkl. Psykiatri)

Status (hvornår i projektet?): Fase 0, Fase 1 påbegyndes i indeværende år.

Bygherrerådgiver: Cowi og Hifab (indledende fase)

Totalrådgiver: Er endnu ikke fundet. Valget står mellem 5 konsortier, vinderen bliver endeligt godkendt af Region Midtjyllands Regionsråd, d. 28. september 2011.

renoverer regionen

REGIONSHOSPITALET VIBORG:

Budgetramme: 1,15 mia. kr.

Hvad bygges: Nybyggeri, udvidelse og ombygning.

Opstart/afslutning: 2011-2018

Status (hvornår i projektet?): Fase 0, Fase 1 påbegyndes indeværende år.

Bygherrerådgiver: Arkitema, Moe & Brødsgaard. Health Consult er medvirkende rådgiver

Totalrådgiver: Ikke afklaret. Vælges ultimo 2011.

REGIONSHOSPITALET RANDERS OG GRENAA:

Budgetramme: 388,14 mio. kr. Bemærk, at dette er budgettet for den samlede, ønskede udbygning i Randers - finansieringen er endnu ikke fundet. Projektet fik ikke tilsagn fra Kvalitetsfonden.

Hvad bygges: Nybyggeri/udvidelse

Opstart/afslutning: 2011-2019.

Status (hvornår i projektet?): Fase 0 Fase 1 påbegyndes i 2011.

Bygherrerådgiver: Fase 0: Bascon. Bygherrerådgiver på de øvrige etaper vælges senere.

Totalrådgiver: Projektet gennemføres som totalentreprise, hvormed der ikke tilknyttes en totalrådgiver til projektet. Entreprenøren bidrager med deres rådgivere, som en del af ydelsen.

Schönherr Landskab, Tegnestuen Havestuen, Nosyko, Lohfert & Lohfert, Capgemini, Søren Jensen, Rambøll, Birch & Krogboe.

DNU DET NYE UNIVERSITETSHOSPITAL SKEJBY :

Budgetramme: 6,35 mia. kr.

Hvad bygges: Nybyggeri, udvidelse og ombygning. Samling af 4 matrikler.

Opstart/afslutning: 2009-2020 (ekskl. Psykiatri)

Status (hvornår i projektet?): Fase 0 - Fase 1 (Byggeprogram 1. etape påbegyndes i 2011)

Bygherrerådgiver: Niras

Totalrådgiver: Rådgivergruppen DNU I/S, konsortium bestående af C.F. Møller, Cubo, Alectia, Schönherr Landskab, Tegnestuen Havestuen, Nosyko, Lohfert & Lohfert, Capgemini, Søren Jensen, Rambøll, Birch & Krogboe.

REGIONSHOSPITALET SILKEBORG:

Der er ikke planer om større udbygninger på RH Silkeborg. Dog er hospitalet i de senere år blevet udvidet med Psykiatriens Hus, ligesom der pågår etablering af et p-hus på hospitalets matrikel.

REGIONSHOSPITALET HORSENS:

Budgetramme: 776 mio. kr. Bemærk, at dette er budgettet for den samlede, ønskede udbygning i Horsens - finansieringen er endnu ikke fundet. Projektet fik ikke tilsagn fra Kvalitetsfonden.

Hvad bygges: Nybyggeri/ombygning og renovering

Opstart/afslutning: Forventet byggeperiode udgør 6 år efter, at bevilling er på plads.

Status (hvornår i projektet?): Fase 0 er afsluttet. Øvrige etaper afventer bevilling.

Bygherrerådgiver: Fase 0: C.F. Møller. Bygherrerådgiver på de øvrige etaper vælges senere.

Totalrådgiver: Der ikke er truffet beslutning om udbudsformen, og dermed heller ikke, om der skal være en totalrådgiver.

Udsigt helbreder

Alle patienter i det nye hospitalsbyggeri i Skejby får enestuer med udsigt til det grønne. Det forkorter indlæggelsen, siger cheflæge Claus Thomsen, Aarhus Universitetshospital.

Knivskarpe kirurger, som ved præcis, hvor snittet skal lægges, og professionelt plejepersonale er ikke det eneste, der tæller, når syge patienter skal gøres raske. Selve indretningen af et hospital er også af stor betydning. For patienter, pårørende og personale bliver påvirket af omgivelserne. Derfor er lys, kunst, musik og grønne omgivelser – sammenfattet i begrebet helbredende arkitektur – tænkt ind i byggeriet af det nye supersygehus i Skejby.

Gennem et par år har cheflæge Claus Thomsen på Aarhus Universitetshospital fordybet sig i evidensbaseret design. Det vil sige videnskabeligt baseret viden om arkitektur, som er med til at helbrede syge hurtigere. Fra juni 2008 og knap to år frem var han ansat som lægefaglig chef i Projektafdelingen i Det Nye Universitetshospital og dermed dybt involveret i opbygningen af det nye hospital.

Stilhed, natur og kunst

”Opgaven er at få mest muligt ud af de penge, der er bevilget. Og da det er færre end forventet, er det afgørende, at den måde, vi vælger at indrette hospitalet på, giver mest value for money.

Derfor har DNU systematisk udnyttet viden om evidensbaseret design”, siger Claus Thomsen og fortsætter:

”Der findes mange ideer om, hvordan man fremmer helbredelse af patienterne, men desværre er den videnskabelige karakter af meget af det noget tvivlsom. Vores mål har været at finde ud af, hvad der virker, og hvad der ikke gør. Flere undersøgelser har vist, at reduktion af støj, udsigt til natur, kunst og rigtig belysning virker tryghedsskabende”.

Indbygget privatliv

Evidensbaseret design har smittet af på de valg, der er truffet om indretningen af det kommende supersygehus i Skejby. Enestuer til alle patienter i nybyggeriet er et af disse valg.

”Det er lidt dyrere, men vi tror på, at det vil give besparelser på længere sigt, fordi patienterne bliver mindre syge og hurtigere raske. Mindre syge, fordi smitterisikoen mindskes, og hurtigere raske, fordi de får mere ro og kan have deres pårørende hos sig”, siger Claus Thomsen.

Enestuer giver også den fordel, at patienterne slipper for at blive transporteret andre steder hen til undersøgelser og

»»» kort nyt

280 mio. kroner til grønne projekter

FødevarerErhverv har som en del af satsningen på Grøn Vækst afsat en pulje til kommuner og regioner til ”egne” projekter, der har til formål at skabe nye arbejdspladser, udvikle og forbedre kendskabet til lokale fødevarer, bidrage til renere miljø og bedre

tilgængelighed til natur samt skabe rammerne for attraktive levevilkår. Der er afsat en EU ramme på ca. 280 mio. kr. – som kræver tilsvarende medfinansiering fra kommuner og regioner – for hele landet for perioden 2011 til 2013 (incl). Kommunerne og Region Midtjylland udarbejder i fællesskab et regionalt program, der sendes til FødevarerErhverv inden 1. oktober 2011.

Info: karsten.baekgaard@ru.rm.dk

fakta ↘

HVAD ER EVIDENSBASERET DESIGN

En evidensbaseret designproces er anvendelsen af den bedste, tilgængelige information fra forskning og evaluering af byggeprojekter.

Udsigt til det grønne forkorter indlæggelsen. Det kan betale sig at indrette et hospital, så det skaber tryghed, for når patienter kommer til udredning og behandling, er de ofte præget af utryghed og angst, siger cheflæge Claus Thomsen, Aarhus Universitetshospital.

genoptræning. I stedet kommer læger, fysioterapeuter og ergoterapeuter til patientens stue. Dermed sparer hospitalet transporttid.

Et andet valg handler om selve byggeriet, hvor der bliver udsigt ud over landskabet og masser af dagslys på alle patientstuer. Og vinduespartierne bliver designet sådan, at selv sengeliggende får glæde af udsynet.

Lys = færre fejl

"Det er bevist, at dagslys nok har stor betydning for både patienter og personale. For personalets vedkommende betyder lyset, at de bliver mindre trætte og derfor laver færre fejl. For patienterne betyder det, at de hurtigere får en normal døgnrytme, og det fremmer helingen".

"At bygge på den måde er dyrere. Men også her regner vi med, det kan betale sig, fordi det giver så stor en gevinst for patienterne", siger Claus Thomsen.

Også frisk luft sætter skub i helbredelsen. Derfor får sengeafsnittene, som bygges på fra 5.-8. etage, en balkonagtig afsats, så både de oppegående og sengeliggende patienter får

chancen for at komme ud under åben himmel og nyde synet ud over landskabet.

Bedre arbejdsmiljø

"Det grønne har en helbredende effekt. Det virker beroligende og afstressende, også på pårørende, at kunne sidde i ro og mag og betragte naturen. Undersøgelser har vist, at for ældre har det størst beroligende effekt, hvis de også kan kigge ud på en vej, hvor der er noget liv. For dem er det ikke nok med grønt og store vidder. De foretrækker, at der sker noget, så der er noget at følge med i", siger cheflægen.

Og det bliver der uden tvivl fra det nye sygehus, hvor tusindvis af patienter og pårørende giver livlig trafik.

Udsigt til det grønne har ikke bare en gavnlige effekt på patienterne, men også på personalet. Deres arbejdsmiljø bliver bedre.

"De kommer simpelthen mere op på dupperne, og alt andet lige er det allervigtigste på et sygehus, at vi har det rigtige personale med de rigtige kompetencer", påpeger Claus Thomsen.

Embedsmænd speed-dater

Der skal nu indgås partnerskabsaftale mellem Vækstforum for Region Midtjylland og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Som noget nyt har Økonomi- og Erhvervsministeriet arrangeret "speeddating" mellem embedsmænd fra de regionale vækstforumsekretariater og de relevante ministerier – så nu er processen skudt i gang. På de korte møder blev der bl.a.

drøftet emner som talentudvikling i uddannelsessystemet, samarbejde om det en-strengede erhvervsfremmesystem, internationalisering, offentlig-privat innovation samt udvikling af de regionale styrkepositioner. Partnerskabsaftalerne skal drøftes på Vækstforums møde den 7. september 2011.

Info: pia.fabrin@ru.rm.dk

Et hjerte af guld

CORE, Center of Research and Education, bliver verdens første af sin art, når det placeres i hjertet af det nye supersygehus i Skejby.

TEKST: MARIANNE GREGERSEN FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO ILLUSTRATIONER: RÅDGIVERGRUPPEN DNU I/S

Nye løsninger til gavn for patienterne og samfundet vil se dagens lys i CORE, forventer Allan Flyvbjerg, dekan for Health, Aarhus Universitets Sundhedsvidenskabelige Fakultet.

»»» kort nyt

Regionen på hjælpemiddelmesse i Kina

Region Midtjylland deltager 4.-6. nov. i den årlige messe for hjælpemiddeludstyr i Beijing, hvor Danmark i år er partnerland på organiseringen af messen. Grundet regionens rehabiliteringsarbejde i Kina er regionsrådsformand Bent Hansen inviteret til at være en af hovedtalerne

på messen sammen med den danske ambassadør i Kina, Friis Arne Petersen, samt den kinesiske vicesocialminister. Regionen vil understøtte messedeltagelsen med forskellige seminarer og træningsaktiviteter sammen med de midtjyske hjælpemiddelproducenter.

Info: charlotte.pedersen@ru.rm.dk

Hvis pengene skaffes, bliver CORE, Center of Research and Education, fyrtårnet midt i den nye hospitalsby i Skejby. På 28.000 kvadratmeter skal uddannelse, forskning, sygehuse og erhvervsliv sammen udvikle columbusæg. Inspirationen er bl.a. hentet fra Stanford University i Californien. Forskертorvet, som ses her, fungerer som tænketank for udvikling af skæve ideer.

Et forskningscenter, som ikke alene vil stå som et fyrtårn for det nye Aarhus Universitetshospital, men som også vil lyse op i forskningsmiljøet globalt. Det arbejder Aarhus Universitet og Region Midtjylland ihærdigt på at skaffe minimum en halv mia. kroner til.

Det op mod 16 etager højt specialiserede forskningsbyggeri er døbt CORE. Bag navnet gemmer sig Center Of Research and Education. Og ambitionerne er at skabe et center, som er helt unikt – også internationalt. Udviklingen af nye teknologier i samarbejde med erhvervslivet skal helt ind i hospitalets hjerte.

CORE bliver den faglige dynamo og omdrejningspunktet i fremtidens Aarhus Universitetshospital. Og håbet er, at spaden stikkes i jorden i starten af 2014. Men først skal finansieringen på plads. I løbet af efteråret bliver det afklaret, om Aarhus Universitets Forsknings Fond (AUFF)'s ejendomsselskab FEAS vil investere i og bygge CORE.

Store perspektiver

Allan Flyvbjerg, der er dekan for Health, det sundhedsvidenskabelige fakultet på Aarhus Universitet, ser store perspektiver i Core.

”Sådan en smeltedigel midt i hospitalet, hvor forskning, uddannelse og klinik arbejder sammen med erhvervslivet i et dynamisk miljø, er ikke set før. Det bliver en international nyskabelse. Jeg kender ingen steder i verden, hvor man har planer som vores”, siger Allan Flyvbjerg, der selv tidligere har modtaget en lang række nationale og internationale priser for sin forskning i diabetes.

”Det vil være fantastisk at få sådan et forskningscenter helt tæt på patienterne, hvor lægerne kan samarbejde med erhvervslivet om for eksempel patientundersøgelser”, fortsætter han.

I forvejen er der et fint samarbejde mellem Aarhus Universitet, Aarhus Universitetshospital og Region Midtjylland. Også tættere end andre steder, og etableringen af sådan et center vil ifølge Allan Flyvbjerg være en materialisering af det gode samarbejde og gøre det endnu bedre.

Idefremmende rammer

Hans kontor ligger i universitetsparken på en lang gang med hønsebure til hver side, som dekanen kalder dem.

”Men ideer fremmes ikke i hønsebure. I CORE skaber vi et dynamisk forskermiljø, der opmuntrer skæve vinkler og samarbejde på tværs. I disse år taler vi meget om behovet for innovation, og det vil CORE skabe perfekte rammer for”, fastslår Allan Flyvbjerg.

CORE vil også betyde, at når den skæve ide opstår, slipper idemændene for at løbe fra Herodes til Pilatus for at få den finansieret, fordi erhvervslivet er en aktiv part, vurderer han.

Rigtig innovation

Inspireret af Stanford University i Californien får CORE en afdeling ved navn Bio-X Danmark. Her kan biotekvirksomheder og medicinalfirmaer ideudvikle sammen med for eksempel nørdede nanomedicinere, ingeniører og kemikere for at finde nye løsninger på fremtidens behov og gerne blive førende inden for udvikling af velfærdsteknologiske løsninger.

”Bio-X er stedet, hvor columbusæg klækkes. Det kan være inden for nye behandlingsformer eller nyt apparatur. Det bliver rigtig innovation og ikke noget, vi har set tusind gange før”, understreger Allan Flyvbjerg.

Dekanen tror så meget på Bio-X, at der allerede er afsat et par millioner på hans budget til at få det til at rulle.

I regi af Bio-X kan en håndfuld mennesker gå ud i klinikken blandt patienterne og afdække behov og derefter vælge en ting, de arbejder med gennem et år for at udvikle en prototype. Gruppen kan for eksempel bestå af en softwareingeniør fra Systematic, en bandagist fra Sahva og en filosof.

Åbent for andre

Selvom CORE får til huse på Aarhus Universitetshospital, bliver det åbent for alle hospitaler i regionen.

”Vores ambition er, at de stærke faglige miljøer på regionshospitalerne skal have lige så meget ud af CORE som de ansatte ved Aarhus Universitetshospital”, fremhæver Allan Flyvbjerg. Han forestiller sig, at CORE kan sende rejsehold til regionshospitalerne, eller at de får plads i CORE. Og at CORE også bliver stedet for efteruddannelse, hvor kirurger træner nye operationsteknikker.

Musikskoler får digitalt mødested

Regionsrådet har bevilget godt 2,5 mio. over to år til et projekt om et digitalt baseret socialt netværk i regi af Videncenter for Musik og Viborg Musikskole. Projektet vil etablere et online netværk for regionens musikskoler og dermed skabe en platform, der gør musikskolen tydeligere som institution,

og hvor elever og lærere kan udfolde og udvikle sig kreativt, interagere med hinanden og mødes om den fælles interesse, musikken. Sigtet er at styrke det faglige og sociale miljø på og omkring musikskolerne i regionen.

Yderligere info: tine.mogensen@ru.rm.dk

Hvis bare vi får fat i et hjørne

TEKST: LOTTE WINKLER FOTO: NIELS ÅGE SKOVBO

Hvis bare SmartGrid kan levere til et lille hjørne af et sygehus, vil referencen åbne døre for den unge virksomhed i udlandet, mener direktør Mogens Birkelund.

»»» kort nyt

Genvej til at krydse grænserne

En ny samarbejdsaftale mellem Region Midtjylland og Central Denmark EU Office tager sigte på at styrke indsatsen over for midtjyske kulturinstitutioner, der ønsker at engagere sig internationalt. Samarbejdet, der strækker sig over to år med start august 2011, skal munde ud i mindst tre

internationale projekter. Da ønsket samtidig er at fremme netværksdimensionen blandt regionens kulturinstitutioner, skal projekterne gerne involvere mere end én kulturinstitution; et samarbejde, som kan styrke kulturinstitutionerne regionalt og – for den enkelte institution – forhåbentlig mindske den administrative byrde, der kan være forbundet med internationalt arbejde.

Smart grid kan begrænse forbruget af el, vand og varme på nye sygehuse og mindske belastningen på elnettet. Ung virksomhed i Viborg står på spring for at levere fremtidens energiløsning.

Vinderpokalen fra IBM fanger straks blikket, når man træder inden for hos GridManager i Viborg. Det er også meningen. Den internationale anerkendelse for "Best Industry Solution for Energy and Utilities 2011" er et fysisk bevis på den unge virksomheds succes.

"Prisen har vi fået for at have det bedste forretningskoncept baseret på IBMs software" fortæller ejer og direktør Mogens Birkelund. Synligt stolt.

For kun to år siden etablerede han GridManager i Viborg. Virksomheden tilbyder sidste skrig inden for intelligent energioptimering af både el, vand og varme – også kaldet smart grid.

Et års tilbagebetalingstid

Med energimålere og et softwareprogram kan GridManagers kunder ikke alene overvåge energiforbruget, men også overlade det til systemet at oplagre og forbruge el, når prisen er rigtig, slukke apparater, når de ikke er i brug, og finde fejl som vand-skader eller andet, der kan koste dyrt.

Besparelserne er så store, at de ifølge Mogens Birkelund kan betale investeringen i GridManagers produkt tilbage på kun et år.

"Det offentlige står for en tredjedel af energiforbruget i Danmark, så det ville være oplagt at indføre smart grid i de nye sygehusbyggerier", siger Mogens Birkelund.

Ser stort potentiale

Sammen med Nordvestjysk Elforsyning, NOE, banker GridManager derfor nu på dørene hos Region Midtjylland og hos KL. Den lille virksomhed med ni ansatte i Viborg og fire programmører i Ukraine vil hellere end gerne fange de offentlige bygherrers opmærksomhed.

"Vi ved godt, at stramme budgetter kan gøre det svært for det offentlige at investere i noget helt nyt som smart grid. Derfor tilbyder vi at stille systemet gratis til rådighed, mod at vi har driften i de første år", siger Mogens Birkelund.

Lykkes salgsarbejdet, vil en ordre til et dansk sygehus betyde mindst 15 nye arbejdspladser i GridManager. Det er Mogens Birkelunds umiddelbare bud.

"Og potentialet er endnu større, hvis vi også tæller de muligheder med, som en reference fra det danske sundhedsvæsen vil skabe for os på eksportmarkedet", siger han.

Med IBM ud i verden

Med den anerkendte IBM-pris i den ene hånd og en god reference fra et dansk sygehus i den anden vil døren til det internationale marked stå mere end på klem.

"Hvis bare vi kunne få lov at levere til et lille hjørne af et sygehus, kunne vi udvikle en spidskompetence inden for sundhedsvæsenet, som IBM ville være interesseret i at hjælpe os med at bære ud i verden", siger Mogens Birkelund.

Støder på barrierer

Han skønner, at danske virksomheder endnu har et lille forspring inden for udvikling af smart grid, men andre lande haler ind på danskernes knowhow. Derfor vil en stor, offentlig ordre lune godt.

Men så er der barriererne, fortæller Mogens Birkelund: Især ærgrer han sig over, at mange kun forbinder energioptimering med isolering, energiruder og udskiftning af energisluggende apparater. Her er mange virksomheder og institutioner godt med, og så lukker de ørerne for yderligere tilbud.

"Smart grid handler om meget mere end energirådgivning. Det handler om hele den bagvedliggende styring af energiforbruget og rummer dermed et langt større sparepotentiale. Smart grid er fremtidens løsning", siger han.

Samtidig giver smart grid mulighed for at mindske de store udsving på hele det overordnede elsystem, der derfor ikke behøver helt så stor en kapacitet.

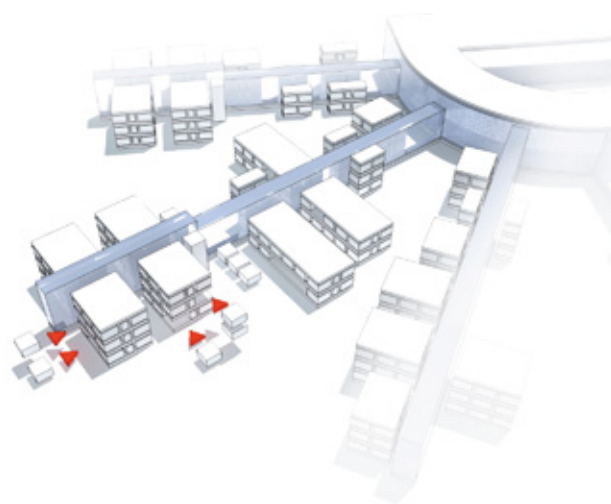
Plakater på plakaten i 2012

Den Gamle By/Dansk Plakatmuseum har fået tilskud fra Region Midtjylland til realiseringen af Aarhus International Poster Show 2012, en international plakatkonkurrence og -udstilling i Aarhus. Projektet skal synliggøre Aarhus og Region Midtjylland som et centrum i Skandinavien for plakaten som kultur- og

kunstnerisk medium og bidrage til at cementere Dansk Plakatmuseums styrkeposition på internationalt niveau.

Info: tine.mogensen@ru.rm.dk

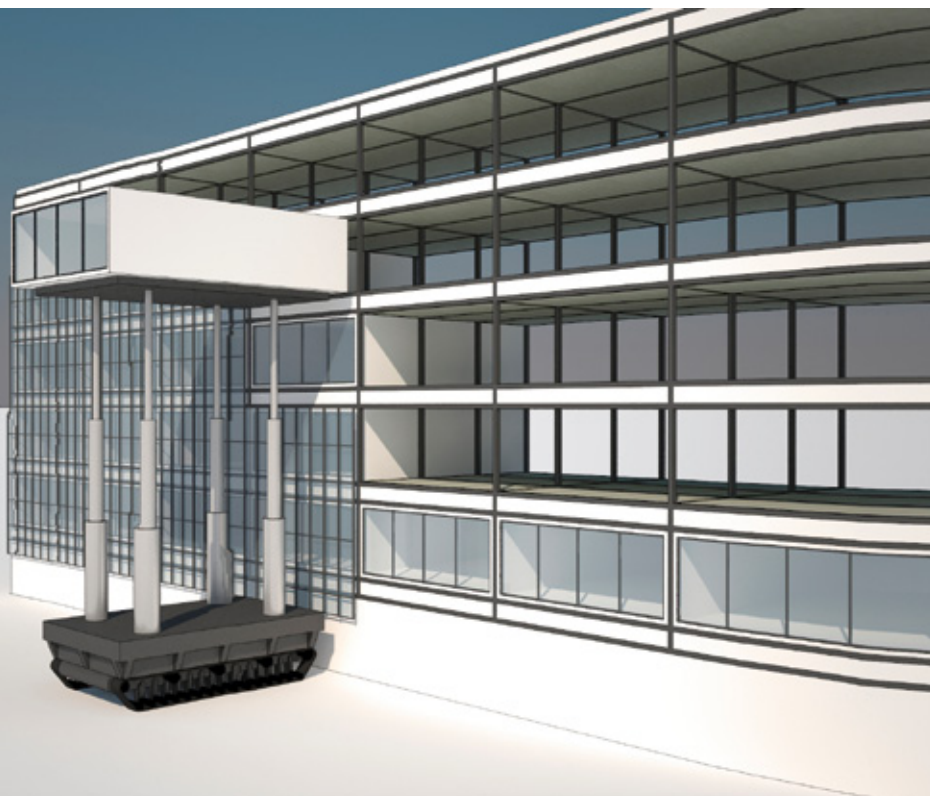
Hospitaler kan bygges på en ny og smartere måde, som tilmed er billigere, mener virksomheden NNE Pharmaplan, som er et datterselskab af Novo Nordisk.

Som et møbel med skuffer

De 200 kvadratmeter store og 250 ton tunge moduler løftes på plads af et specialkøretøj udviklet til skibsværfter. Det løfter 900 ton op til 7. sal.

Samme modul kan indrettes til fem forskellige funktioner: sengestuer, scanner-rum, operationer, intensiv eller røntgen. Det giver stor fleksibilitet og betyder, at hospitalet let kan øge antallet af operationsstuer eller flytte scannere til et andet hospital.

»»» kort nyt

Nyt projekt skal klimasikre lovgivningen

Region Midtjylland og Videncentret for Landbrug vil påvirke lovgivningen i EU. Det skal ske gennem et internationalt samarbejdsprojekt, som samler viden om klimatilpasning og leverer den videre til EU Kommissionen. Region Midtjylland er leadpartner i projektet, og ud over regionen og Videncentret for

Landbrug deltager partnere fra Belgien, Holland, Tyskland og Storbritan

Info: rolf.johnsen@ru.rm.dk

Fremtidens hospital er bygget af moduler. Ligesom et Lego-hus. Det mener den internationale virksomhed NNE Pharmaplan, som hellere end gerne vil sælge sit innovative koncept til Region Midtjylland og andre danske regioner.

NNE Pharmaplans måde at tænke hospitalsbyggeri på skiller sig markant ud, for de vil bygge et flexhospital, som består af et antal moduler, der bygges oven på hinanden som Legoklodser.

Hvert modul kan skræddersys til for eksempel operationer, sengestuer eller scanner-rum. Får hospitalet brug for en ekstra operationsstue, løftes et modul ud og erstattes med et nyt, som er indrettet til, at kirurgerne fører kniven.

"Konceptet er præcis, som når man trækker en skuffe ud af et reolsystem og sætter en ny ind. Udskiftningen kan klares i weekenden, og mandag er operationsstuen klar", siger den danske sales development manager Ole Klinkby fra NNE Pharmaplans hovedkvarter i Søborg.

Flexhospitaller til danske regioner

Ole Klinkby arbejder på, at NNE Pharmaplan kommer til at levere flexhospitaller til de danske regioner de kommende år. Virksomheden har foreløbig erfaring med indretning af avancerede operationsstuer på Rigshospitalet og med laboratorier til Radiumhospitalet i Norge.

Ideen til flexhospitalet kommer fra de modulbyggerier, NNE Pharmaplan har udført for Novo og andre medicinalfirmaer over hele verden. Erfaringen derfra kan udnyttes inden for hospitalsbyggeri, så løsninger og viden, som virker i praksis i pharma- og biotekindustrien, genbruges, lyder forretningsstrategien, som kun er to år gammel.

"Modulbyggeri giver højere kvalitet, en hurtigere byggeproces med større sikkerhed, bedre økonomistyring og en mindre investering", fremhæver Ole Klinkby.

Kapacitet kan justeres

Ifølge virksomheden er den store fordel ved modulbyggeri, at brugte moduler kan opgraderes og bruges et nyt sted. Hvis Viborg får for stor scannerkapacitet, kan et scannermodul flyttes derfra og til Gødstrup. Dermed kan regionen rykke rundt på kapaciteten mellem sygehuse, uden det koster en bondegård.

"Modulerne fremstilles ikke på byggepladsen, men på en fabrik. Det minimerer omkostningerne og højner kvaliteten", lyder Ole Klinkbys salgsgang. Dertil hører også, at modulerne ikke spænder ben for spændende arkitektur.

"Det er vigtigt at skabe rammer, som personalet gerne vil arbejde i. Også om 20-30 år. Vi har stor erfaring med at indrette arbejdspladser med et godt arbejdsmiljø til Novo Nordisk-medarbejdere. For eksempel forskningslaboratorier på Panum Institut", siger Ole Klinkby.

Han peger på, at 10 procent af bygningsmassen på de danske hospitaller er under konstant ombygning. Det fordyrer produktionen og påvirker driften for op mod otte mia. kr. årligt og skubber mange patientforløb – tidsmæssigt eller geografisk. Begge dele har store omkostninger for både økonomi og patienter.

Byggeproces speedes op

I Kalundborg har NNE Pharmaplan opført tre vitaminfabrikker, og ved systematisk at genbruge viden og løsninger fra første fabrik er byggetiden på de andre kortet af med fire måneder.

"Vores fabrikker må ikke ligge stille. Derfor bygger vi et skelet i form af en stor hal og sætter moduler ind i den. Det speeder byggeprocessen op, for vi undgår, at folk går og venter på hinanden på byggepladsen. Den model er for eksempel brugt på en vaccinefabrik i Nebraska og i Korea, men modulerne er fremstillet på en fabrik i Tyskland af certificerede medarbejdere".

Når det er muligt at genbruge samme element, betyder det en lavere pris pr. kvadratmeter for bygherren og tilmed en bedre kvalitet, påpeger Ole Klinkby.

Gerne vugge til vugge

NNE Pharmaplan vil meget gerne arbejde sammen med Region Midtjylland og lægerne her om at udvikle de forskellige moduler. Virksomheden er også villig til at tænke Vugge til Vuggekonceptet (på engelsk Cradle to Cradle forkortet C2C) ind i sit bud på moderne hospitalsbyggeri.

"Hvis det skal være bæredygtigt, kan vi lige så godt tage skridtet fuldt ud og følge C2C-tankegangen, hvor alle materialer kan indgå i nye kredsløb frem for at blive til affald", mener Ole Klinkby.

Han ser et stort potentiale i sådan et samarbejde. For NNE Pharmaplan og regionerne, men også for Danmark. For der er et gigantisk globalt marked med enorm efterspørgsel efter vel fungerende hospitaller.

"Kineserne forventer at bygge 10.000 hospitaller inden 2020, og kun fem procent af inderne har i dag adgang til et sygehus. Hvis vi kan udvikle og afprøve en fleksibel hospitals-model herhjemme, er der masser af potentiale på verdensmarkedet, og Danmark kan få rigtig mange eksportkroner ud af det", forudser Ole Klinkby.

fakta ↘

NNE Pharmaplan er et datterselskab af Novo Nordisk med 1600 ansatte, heraf 600 i Danmark. Virksomheden har 22 kontorer på tre kontinenter og en omsætning på 1,6 mia. årligt.

Virksomheder får hjælp til grønt tigerspring

Der er forretningspotentiale og fremtidssikring i at indføre principperne fra Cradle to Cradle (C2C) i de midtjyske virksomheder. Derfor vil Vækstforum for Region Midtjylland slå et slag for C2C med initiativer, der retter sig mod små og mellemstore virksomheder samt mod kommunerne som indkøbere af bæredygtige løsninger. Satsningen på C2C er

budgetteret til at koste 12,5 mio. kroner, hvoraf de 4,8 mio. kroner kommer fra Region Midtjylland. Tankegangen bag C2C er, at virksomhederne skal designe hele deres værdikæde fra produktion over distribution til forbrug, således at materialerne efter endt brug er så intakte som muligt og kan indgå i nye kredsløb.

Info: christian.fredsoe@ru.rm.dk

Kom affaldet i forkøbet

Brugte kanyler, blodige bandager, amputerede ben og almindeligt køkkenaffald. Sygehuse producerer enorme mængder affald af meget forskellig karakter.

Hvis affaldet tænkes ind i planlægningen af de nye supersygehuse og håndteres smart, er der store summer og masser af ressourcer at spare, siger koordinator Henrik Wejdling fra DAKOFA, Dansk Kompetencecenter for Affald.

Han mener ligefrem, at de nye supersygehuse i Danmark kan blive et udstillingsvindue for vores formåen inden for håndtering af affald som for eksempel genanvendelse og sortering.

"Vi er dygtige til affald i Danmark. Vi er stærke på logistikken og har stor ekspertise i at få affaldet sorteret, emballeret forsvarligt og transporteret til forbrændingsanlæg. Mange steder på kloden vil de kunne bruge vores viden om at håndtere bjerge af affald på miljøforsvarlig vis", fremhæver han.

Når det gælder affald fra sygehuse, er der ikke meget, som kan genbruges direkte. Det vil sige bruges igen til det oprindelige formål som for eksempel en flaske, der fyldes igen. Men en del materialer kan genanvendes. Det vil sige, at flasken knuses og forvandles til en ny flaske eller et andet produkt.

Et rum på hver etage

Ifølge Henrik Wejdling er det en gevinst for affaldshåndteringen, at der skal bygges nye sygehuse. Men tænk affald, før spaden stikkes i jorden, lyder hans opfordring til bygherrerne. Jo før de forholder sig til affaldet, jo billigere og mindre bøvl et bliver det, understreger DAKOFAs koordinator.

At bruge krudt på affaldet og ikke mindst de små problematiske mængder allerede før selve byggefasen giver store gevinster på længere sigt, er hans pointe.

Det kan godt betale sig at lave rigelig plads til at håndtere affaldet, så grimme containere ikke skæmmer de arkitektteg-

nede bygninger. For eksempel ved at prioritere et rum til affald på hver etage. Den investering er godt givet ud, mener Henrik Wejdling.

Sortering på stedet

En stor mængde af f.eks. det organiske affald fra sygehuse er identisk med helt almindeligt organisk affald fra husholdninger og uproblematisk at komme af med. Det kan som alt andet affald fra køkkener for eksempel blive til biogas eller biobrændstoffer.

Og så er der smittefarligt affald, det såkaldte kliniske risikoaffald. Det bliver destrueret, uden at der er mennesker involveret, og det foregår typisk på forbrændingsanlæg i Nyborg eller på Lolland.

"Rent vægtmæssigt er det mest problematiske affald pebernødder, og derfor er det en stor fordel at holde det adskilt fra andet affald fra starten. Det sundhedsfaglige personale skal hurtigt vurdere, hvilken slags affald, det er, når plastret trækkes af patientens sår, eller et ben skæres af, og derefter sortere på stedet", siger Henrik Wejdling. Det kan gøres med f.eks. flere skakte eller beholdere til affald på hver afdeling.

Det starter med indkøb

Han påpeger, at en bæredygtig affaldspolitik starter med en bæredygtig indkøbspolitik.

Hvis sygehuse kun køber produkter, som kan nyttiggøres effektivt og uden at skade miljøet, når de bliver til affald, vil det begrænse bjergene af affald. Som eksempel nævner han at erstatte pvc-produkter, som er meget udbredt på sygehuse, med produkter i genanvendelige plastmaterialer.

fakta ▾

DAKOFA, Dansk Kompetencecenter for Affald, er en medlemsorganisation for alle, der beskæftiger sig med affald. Bl.a. myndigheder, private organisationer, kommunale affaldsselskaber, affaldsproducenter og vognmænd.

I DAKOFA mødes private og offentlige medlemmer og udveksler erfaringer og synspunkter. Desuden formidles nye initiativer inden for affaldsområdet, inkl. renere teknologi, produktorienteret miljøindsats, affaldsførebyggelse og ressourceeffektivitet.

»»» kort nyt

Kulturpenge får unge talenter i spil

Børnene og de unge er i centrum for halvdelen af de 14 kulturprojekter, som i første halvår 2011 fik bevilget penge fra Region Midtjyllands kulturpulje. Projekterne handler ikke blot om at formidle kultur til de unge, men også om at bringe regionens unge talenter i spil og give dem lyst til at lære mere.

De 14 tilskudsmodtagere får hver mellem 20.000 og 230.000 kroner - samlet er det knap 1,8 mio. kroner. Langt de fleste af projekterne er baseret på udvidede samarbejder regionalt og i flere tilfælde også internationalt.

Info: erik.andersen@ru.rm.dk

Supersygehuse kan blive udstillingsvindue for smart affaldshåndtering. De bør stille krav om bæredygtighed, når de køber ind.

Henrik Wejdling anbefaler de kommende supersygehuse at påvirke leverandørerne i mere bæredygtig retning, når de køber stort ind. Meget stort.

"Klare signaler til leverandørerne er nødvendigt. Det, vi køber i dag, bliver affald i morgen, og derfor gælder det om at have et langsigtet perspektiv i indkøbskontoret", siger han.

Hvis de nye supersygehuse indrettes til intelligent affaldssortering, er det en stor fordel, for det er langt dyrere at ændre håndteringen af de store affaldsmængder senere, siger Henrik Wejdling.

TEKST: MARIANNE GREGERSEN FOTO: LARS AARØ

Nyt samarbejde om fødevarer

Region Midtjylland har som led i sin satsning på "Klog hverdagsmad som sund forretning" indledt et spændende samarbejde med F.O.O.D. (Food Organisation of Denmark, der skal fremme gastronomien og kvaliteten af fødevarerne i Danmark). Samarbejdet har foreløbig resulteret i en række fødevarerevents under U21 EM i juni, hvor Region Midtjylland

blev profileret som en region med et højt niveau af gastronomi og kvalitetsfødevarer. Blandt aktiviteterne var et internationalt Nations Cup for ungdomskokke fra England, Spanien og Danmark, lokale fødevaremarkeder og en madfestival hos den aarhusianske gourmetrestaurant Malling & Schmidt for kokke og udenlandske journalister.

Info: www.kloghverdagsmad.rm.dk

Virksomheder skal holde sig til

Branchedirektør og ansvarlig for det sundhedspolitiske område Mette Rose Skaksen fra DI ser spændende muligheder for, at dansk erhvervsliv og det offentlige finder sammen i nye samarbejdsformer om opførelsen og driften af de nye sygehuse.

TEKST: LOTTE WINKLER FOTO: DI

Kast jer ud i salgsarbejdet, lyder opfordringen til virksomheder fra DI, der ser et enormt erhvervspotentiale i landets sygehusbyggerier.

Et sygehusbyggeri er et gigantisk projekt. Alene Det Nye Universitetshospital i Aarhus forventes at blive Nordeuropas mest moderne sygehus med et areal, der svarer til danske provinsbyer som Ribe eller Skagen.

Så store projekter giver arbejde til mange. Ifølge DI – Organisation for erhvervslivet – er viften af brancher, der kan komme i spil i forbindelse med de store offentlige investeringer, ualmindelig bred.

Der bliver brug for producenter af byggematerialer, rådgivere, it-leverandører og telemedicinudviklere til logistikkyndige og serviceudbydere af rengøring, madlavning, parkpleje og meget mere.

”Rigtig mange virksomheder står på spring med fleksible og dermed fremtidssikrede løsninger, som kan sikre os sygehuse, der også er moderne om 10-15 år”, siger Mette Rose Skaksen, der er branchedirektør i DI og ansvarlig for det sundhedspolitiske område.

Nye samarbejdsformer

DI ser de store offentlige investeringer i nye sygehuse som alle tiders mulighed for at afprøve ny teknologi og nye arbejdsgange og samarbejdsformer mellem det private og offentlige.

For eksempel håber Mette Rose Skaksen, at regionerne vil være åbne over for at lade private aktører påtage sig en del af investeringsudgifterne mod til gengæld at være garanteret driftsopgaver over en årrække.

”Den slags har vi været lidt berøringsangste overfor i Danmark, mens de har gode erfaringer med det i f.eks. Sverige, siger Mette Rose Skaksen og foreslår, at ikke-patientnære opgaver som kantinedrift og vaskerier kunne være en start på den type samarbejde.

Tværgående samarbejde

Af gode grunde holde DI sig derfor opdateret på planlægningen af byggeri og renoveringer i regionerne. Mulighederne for at medlemsvirksomheder kan få mange hænder i arbejde og ikke mindst deltage i at skabe innovative løsninger, der senere kan sælges i udlandet, er uden sidestykke.

”I Danmark har vi en historisk tradition for samarbejde på tværs af sektorer om sundhedsområdet. Tænk f.eks. på medicinalindustrien. Vi bør kunne overføre erfaringer fra den type

offentlig-privat samarbejde til indretningen af vores sygehuse”, mener Mette Rose Skaksen.

Gør jer lækre

Før sommerferien arrangerede DI et infomøde for sine medlemmer, hvor de kunne møde repræsentanter fra de fem regioner og høre om budgetter, samarbejdsformer og tidsperspektiver. Men et info-møde er ikke nok. Mette Rose Skaksen opfordrer interesserede virksomheder til selv at holde sig til og løbende følge op på, hvad der sker i regionerne.

”Mit bedste råd til virksomheder, der mener, at de har noget at tilbyde i forbindelse med de offentlige investeringer i sygehusbyggerier, er at se på regionerne som på enhver anden kunde. Gør jer lækre, og kom med gode forslag”, siger hun.

”Et sygehusbyggeri er et kæmpe projekt, som kræver en høj grad af professionalisme. De virksomheder, der kan komme i betragtning, er dem, der kan præsentere et konkurrencedygtigt produkt til en konkurrencedygtig pris”, siger hun.

Brug for ihærdighed

Det kan være svært at skabe sig et overblik over de mange investeringer i sundhedssektoren de kommende år for ikke at tale om de forskellige udbudsformer, konsortier og tidsplaner. Det medgiver Mette Rose Skaksen. Hun har hørt flere virksomheder give udtryk for forvirring om opgavernes koordinering.

”Der er ikke et enkelt telefonnummer, som virksomheder kan ringe til for at få oplysninger. De må ringe til mange for at skabe sig et overblik. Og så skal de følge med i de politiske beslutninger og sætte sig ind i regionernes prioriteringer for at vurdere, om deres kompetencer passer ind”, siger Mette Rose Skaksen.

fakta ↘

EKSEMPLER PÅ OFFENTLIG-PRIVAT SAMARBEJDE:

Udlicitering i det offentlige: En offentlig institution vælger at lade en privat virksomhed varetage en eller flere bestemte opgaver, fx serviceopgaver

OPP (Offentligt-Privat Partnerskab): Et samarbejde mellem en offentlig myndighed og et privat selskab om et konkret bygge- eller anlægsprojekt. Ved OPP skal den sum, som den private leverandør kan stille med, som udgangspunkt deponeres i statskassen. Der er dermed ikke noget økonomisk incitament til OPP.

På hjemmesiden www.godtsygehusbyggeri.dk kan alle interesserede følge med i de store investeringer. Hjemmesiden er drevet af Danske Regioner.

Panasonic flytter ind

Gigant-koncernen Panasonic vil teste velfærdsrobotter i Danmark. Den første robot og et spændende samarbejde med danske virksomheder er på vej.

Robotter, der hjælper med alt fra hårvask og toiletbesøg til dosering af komplicerede kemo-kure til kræftpatienter, kan blive virkelighed på danske sygehuse og i den kommunale plejesektor. I hvert fald hvis det står til Panasonic.

Den japanske gigant-koncern har fået øje på Danmark, som med sine kommende investeringer i supermoderne sygehuse kan blive den perfekte showcase for koncernens robotteknologi inden for healthcare – og dermed et brohoved til hele det europæiske marked.

Panasonic har etableret et samarbejde med et dansk konsortium bestående af blandt andre Region Midtjylland, Aarhus Kommune og Odense Kommune.

Samarbejdet skal i første omgang give Panasonic mulighed for at teste og tilpasse sin teknologi og løsninger til danske vilkår ved at lade robotter løfte, bære og hjælpe til på danske sygehuse og i den kommunale plejesektor.

Målet fra dansk side er at få tilført ny viden og nye løsninger, der kan sikre større effektivitet, mindre belastende arbejdsmiljø og bedre service til borgerne. Samtidig ser det danske konsortium spændende muligheder i at etablere forsknings- og udviklingssamarbejde mellem en af de største og mest teknologitunge globale virksomheder og danske videninstitutioner.

Fra seng til kørestol

Samarbejdet løber over fem år, og de danske parter har indflydelse på, hvilke af Panasonics produkter, der er relevante at teste. Valget er i første omgang faldet på en robot-seng, som ankommer til Danmark her i november.

Sengen kan omdannes til kørestol, så brugeren selv kan bestemme, hvornår han "står op" om morgenen, hvornår han vil tage et hvil eller sidde op og eventuelt transportere sig selv et andet sted hen. Han behøver ikke vente på hjælp fra plejepersonale. Det giver brugeren mere frihed og en

økonomisk besparelse for det offentlige og sparer personalet for mange løft.

Mulige partnere

"Vi ønsker at skabe bedre livskvalitet for alle ved hjælp af robotter", fortæller Dr. Yukio Honda om visionen bag Panasonics healthcare-robotter.

Som direktør for Panasonics Robot Development Center i Osaka besøgte han før sommerferien Odense for at mødes med repræsentanter for de danske samarbejdspartnere.

Den japanske delegation mødte også tre danske virksomheder, som kan blive mulige partnervirksomheder under forsøgsperioden og måske også senere i forbindelse med at føre produktet ud på markedet. For japanerne får brug for hjælp lokalt til at supportere og tilpasse robotterne, så de matcher behov og krav hos de danske brugere.

"Danmark bliver vuggen for vores kommende aktiviteter i hele Europa", siger Yukio Honda.

Job og knowhow

"Fra regionens side er vi meget spændte på, hvad der kan åbne sig af muligheder for de danske virksomheder, der får et tæt samarbejde med Panasonic", siger vicedirektør i Regional Udvikling, Lars Vildbrad.

I forvejen er regionen involveret i flere innovationsprojekter om velfærdsteknologi, og de erfaringer, der kommer ud af samarbejdet med Panasonics meget store udviklingsafdeling, kan supplere de øvrige initiativer.

"Vi forventer, at disse initiativer til sammen kan være med til at skabe vækst og arbejdspladser i regionen", siger Lars Vildbrad.

»»» kort nyt

Det vil gæsterne på stranden

En konference i juni om badesikkerhed og fremtidens strand, som blandt andre Region Midtjylland stod bag, afslørede manglende viden om, hvad der er vigtigt for de besøgende på vores strande.

Derfor gennemfører Region Midtjylland i samarbejde med TrygFonden en spørgeskemaundersøgelse hen over sommeren. Sommerens besøgende omkring TrygFondens 30 livreddertårne vil således få mulighed for at bidrage med oplysninger, der kan anvendes i videreudvikling af badesikkerhed og fremtidens strand.

I august vil materialet fra spørgeskemaundersøgelsen blive samlet og anvendt i det videre udviklingsarbejde.

Info: sh.brandstrup@ru.rm.dk

Dialog

NÆSTE NUMMER af Dialog udkommer 1. november 2011 og ser nærmere på fremtidens fødevarersektor og den regionale satsning på "Klog hverdagsmad som sund forretning".